

Instructie voor het verzorgen van een jejunostomiesonde

In deze folder worden tips en adviezen beschreven om u te ondersteunen bij de verzorging van uw jejunostomiesonde en de huid rondom de insteekopening.

Wat is een jejunostomiesonde

Een jejunostomiesonde is een dun slangetje dat door de buikwand naar de dunne darm loopt. De sonde wordt geplaatst door de interventieradioloog of door een chirurg tijdens een operatie. Op de huid is de sonde gefixeerd met een fixatieplaatje. Het fixatieplaatje is met hechtingen vastgezet.

De jejunostomiesonde blijft na plaatsing minimaal 6 weken in de buik.

Wanneer blijkt dat u de voedingssonde niet meer nodig heeft wordt deze verwijderd door de PEG-consulent of MDL-arts tijdens een consult op de polikliniek.

Verzorging van de insteek van een jejunostomiesonde

Het splitgas van de insteek van de jejunostomiesonde dient iedere dag vervangen en verschoond te worden. Ook is het belangrijk om bij het wisselen van het splitgas met een wattenstokje viezigheid onder het fixatieplaatje te verwijderen.

1. Was uw handen met water en zeep (of maak gebruik van handenalkohol). Droog uw handen goed af.
2. Verwijder het splitgas. Bij verwijderen van het oude splitgas erop letten dat het fixatieplaatje vastzit en nog goed op de plaats zit. Indien de hechtingen van het fixatieplaatje los zijn geraakt kunnen nieuwe hechtingen worden geplaatst of kan het fixatieplaatje worden gefixeerd met witte pleister op de huid of gaas.
3. *Verschonen kunt u het beste 's ochtends doen, bijvoorbeeld na het douchen.*
4. Maak de huid rondom de jejunostomiesonde schoon met alcoholvrij desinfectans (de eerste week) of water (vanaf de tweede week). Per strek maakt u gebruik van een schoon gaasje.
5. *Gebruik zo nodig een wattenstaafje gedrenkt in desinfectans of water indien er sprake is van korstvorming rondom de insteek en fixatieplaatje.*
6. Dep de omgeving droog en breng het nieuwe splitgaasje aan en plak deze af.
7. Leg de sonde in een krul op de huid. Wissel per keer van plek. Zo voorkomt u drukplekken en irritatie.
8. Was uw handen of gebruik handenalkohol als u klaar bent met de verzorging.

Waar moet u op letten bij de verzorging van de insteek

- Controle op eventuele roodheid rondom de insteek van de jejunostomiesonde;
- Controle op viezigheid uit de insteekopening (bijvoorbeeld pus);
- Controle op verharding/verdikking rondom de insteek;
- Pijnklachten;
- Bij aanwezigheid van hechtingen: controle van de plaats van de hechtingen en roodheid bij de hechtingen.

Medicatie via de sonde

1. Spuit de jejunostomiesonde door met 20ml lauw water door gebruik te maken van de aanwezige driewegkraan op het toedieningssysteem of door de spuit rechtstreeks op de sonde aan te sluiten.
Let op dat de driewegkraan naar uzelf en de spuit toe open staat.
2. Verpulver medicatie en los op in een bekertje met water.
3. Trek vervolgens opgeloste medicatie op met een 20ml spuit. Goed schudden zodat alle medicijnen goed opgelost zijn.
4. Dien medicatie toe en spuit de jejunostomiesonde nogmaals door met 20ml lauw water.
5. Sluit driewegkraan af met daarvoor bedoelde afsluitingsdop.
Let op dat de driewegkraan naar uzelf en het toedieningssysteem toe open staat.
6. Haal de spuit uit elkaar, spoel de spuit schoon met kraanwater en laat de twee delen van de spuit los van elkaar drogen. *De spuit mag 24 uur gebruikt worden.*

In de thuissituatie:

Raadpleeg de apotheek waar u de medicatie heeft gehaald of uw huisarts of de medicatie wel/niet door de jejunostomiesonde gegeven kan worden.

Probeer zoveel mogelijk medicatie in andere vormen dan tabletten te gebruiken (bijvoorbeeld suspensies en zetabletten).

Aandachtspunten gebruik sondevoeding

- Algemene houdbaarheidsdatum staat vermeld op de sondevoeding.
- Aangebroken sondevoeding is 24 uur houdbaar.
- Het toedieningssysteem moet iedere 24 uur vervangen worden.
- Sondevoeding in glazen flessen of plastic containers mogen maximaal 8 uur aanhangen. *Voor het aanhangen zijn deze maximaal 24 uur houdbaar mits in de koelkast bewaard.*

Voorkomen van verstopping van uw sonde

Door het gebruik van sondevoeding kan de jejunostomiesonde verstopten.

Ook wanneer medicijnen door de sonde worden toegediend kan dit gebeuren.

Verstopping kunt u voorkomen door de sonde door te spoelen met 20ml lauwwarm kraanwater.

Bij continue voeding is het advies om de sonde 6 - 8 keer per dag door te spoelen.

Tijdens de sondevoeding is dit mogelijk via het zijkraantje van het sondevoedingssysteem.

Wanneer er geen sondevoeding doorloopt kunt u de sonde 2 - 3 keer per dag doorspoelen.

Andere momenten van doorspoelen van de sonde:

- Voor het aan- en na afkoppelen van de sondevoeding;
- Voor- en na toediening van medicatie.

Verstopte sonde

- Probeer de jejunostomiesonde eerst met een spuit van 5 - 10ml gevuld met lauwwarm water een aantal keer door te spuiten.
Hoe kleiner het spuitje, hoe groter de druk is die uitgeoefend kan worden. Hierbij is het van belang om geduld te hebben. Probeer het na een aantal minuten (10 - 30) nog eens als het bij de eerste poging niet lukt om de sonde doorgankelijk te krijgen.
- Bij verstopping kunt u de sonde doorspoelen met Natriumbicarbonaat (te verkrijgen bij drogist of apotheek). U kunt 1 theelepel oplossen in een kopje lauwwarm water. Gebruik een ENFit spuit van 10 ml en spoel hiermee de sonde door. Laat dit een +/- 20 minuten in de sonde staan, zodat eiwitproppen verweken.
Maak een pompende beweging om vlokjes aan de wand van de sonde los te spoelen. Zet niet te veel kracht. Hierdoor kan een scheurtje in de sonde ontstaan.

In de thuissituatie:

Lukt het niet om de sonde door te spoelen overleg dan met de thuiszorg- of uw PEG-consulent. Mogelijk moet er een nieuwe sonde geplaatst worden.

Let op!

Koolzuurhoudende dranken, bijvoorbeeld cola of spa vlokken de eiwitten in de *voeding* waardoor de kans op verstopping van uw sonde juist groter wordt.

Gebruik geen voerdraad of ander scherp materiaal om de sonde te ontstoppen.

Problemen met de hechtingen

Wanneer de jejunostomiesonde er langer in zit kan de huid rondom de hechtingen rood worden. Soms komt er een puskopje op. Dan is het beter de hechtingen te verwijderen.

U kunt hiervoor contact opnemen met de thuiszorg of PEG-consulent.

Soms gebeurt het dat een (of beide) hechtingen spontaan loslaten. U hoeft hiervoor geen contact op te nemen met het ziekenhuis. Denk er wel aan dat de sonde nu los in de darm ligt.

Zorg dat het fixatieplaatje op de buik ligt en fixeer dit met een witte pleister.

Wild vlees

Wild vlees bij de insteekopening komt regelmatig voor. Het is vervelend, maar onschuldig. Wild vlees kan gevoelig zijn, jeuken, makkelijk bloeden en voor een onregelmatig fistelkanaal zorgen waardoor lekkage kan ontstaan. Heeft u hier last van, neem dan contact op met uw PEG-consulent.

De jejunostomiesonde is uit buik gevallen

Normaal gesproken ligt uw jejunostomiesonde 25 - 30 cm in uw dunne darm. Soms schuift de sonde een paar centimeter naar buiten, dit is geen probleem. U kunt de sonde terug schuiven.

Wanneer de jejunostomiesonde uit uw buik is gevallen of u twijfelt dient u direct contact op te nemen met het ziekenhuis. Het fistelkanaaltje in de huid en jejunum sluit zich binnen 1 á 2 uur.

Wisselen van de jejunostomiesonde

Indien u voor langere tijd afhankelijk bent van sondevoeding, wordt de jejunostomiesonde na 6 - 9 maanden verwisseld. In deze maanden kan zich een fistelgang vormen. In overleg met uw PEG-consulent krijgt u hiervoor een afspraak.

Wanneer dient u contact op te nemen met het ziekenhuis?

- Wanneer u koorts en koude rillingen krijgt;
- Wanneer de huid rond de insteekopening abnormaal rood is;
- Wanneer er meer dan normaal afscheiding of pus is en dit ook 'ruikt';
- Bij toename van pijn en/of toename zwelling;
- Bij aanhoudende lekkage;
- Bij uitvallen van de sonde;
- Wanneer de sonde verstopt blijft na pogingen van ontstoppen.

Contact

Voor een vraag over uw jejunostomiesonde kunt u contact opnemen met het algemene nummer van de polikliniek MDL: 020 - 444 11 25

Op dinsdag- en donderdagmiddag en vrijdag is er het PEG-spreekuur waarvoor u een terugbelafpraak krijgt.

Op de overige dagen zal de dienstdoende MDL-arts contact met u opnemen.

PEG-consulent

Fokje Rienstra
Monique de Jager
Sanne Hoekstra

Spoed Overdag

Bij een verstopte sonde of indien deze eruit is gevallen:
tussen 8.00 en 16.00: 020 - 444 11 25

Spoed Avond en Weekend

Voor de *avond* en in het *weekend* indien de sonde eruit gevallen is bel:
Spoedeisende Hulp: 020 - 444 36 36 - vraag naar de dienstdoende MDL-arts.

Mijn Dossier

Mijn Dossier is een veilige, digitale omgeving waarin u uw afspraken en uitslagen kunt bekijken. Ook kunt u via Mijn Dossier contact opnemen met uw zorgverlener. Inloggegevens kunt u aanmaken via [Mijn Dossier - Inlogpagina \(amsterdamumc.nl\)](https://mijn.dossier.amsterdamumc.nl).

Amsterdam UMC, locatie VUmc:
Bezoekadres polikliniek receptie L, 1^e etage
De Boelelaan 1118
1081 HZ Amsterdam